

TÁRSASÁGI ÜGYEK

A Magyar Nyelvtudományi Társaság 106. közgyűlése

A Magyar Nyelvtudományi Társaság 2010. december 14-én az ELTE BTK Múzeum körúti tanácstermében tartotta meg 106., tisztújító közgyűlését.

1. Szathmári István alelnök üdvözölte a megjelenteket, és felkérte Kiss Jenőt, tartsa meg előadását, melynek címe: Nyelvromlás?¹

2. Az előadás elhangzása után Juhász Dezső főtitkár terjesztette elő jelentését a Társaság 2010. évi működéséről.

Tisztelt Közgyűlés! A Magyar Nyelvtudományi Társaság 106. évének munkájáról a következőkben számolhatok be.

1. Az idén is három választmányi ülésünk volt: egy tavasszal, kettő ősszel.

a) A tavaszi ülésünket június 1-jén tartottuk. Fő napirendi pontjaink az őszi programok előkészítése és a kiadványügyek voltak. A szakosztályok és tagozatok vezetői, illetve titkárai előterjesztették az őszi előadások terveit. Antalné Szabó Ágnes, a Magyar tanári Tagozat elnöke beszámolt a május 29-én tartott Simonyi Zsigmond helyesírási versenyről. A rendezvényen 125 diák (közülük 32 az államhatáron túlról érkezett) és 200-300 felkészítő pedagógus, kísérő vett részt. A verseny az ELTE BTK Gólyavárban kapott helyet. Most először fordult elő, hogy határon túli (felvidéki) versenyző szerzett első helyet. A helyezettek között egy vajdasági és két erdélyi diák is volt. Bár a verseny anyagi támogatása visszaesett, a nehezedő körülmények ellenére a szervezés sikeres volt.

A kiadványügyekről Farkas Tamás titkár és jómagam tájékoztattuk a választmányt, beszámolva a Magyar Nyelv, valamint az Anyanyelv-pedagógia internetes folyóirat idejéről, a Névtani Értesítő 2009-es (31.) számának megjelenéséről. A Társaság közreműködésével jelent meg NÁBRÁDINÉ JURASEK IBOLYA „XIX. századi úti beszámoló. Tóth Lőrinc és Petőfi Sándor műveinek összehasonlító szövegtilisztikai vizsgálata” című könyve (a Martin Opitz kiadóval közösen, 2009-es évszámmal), valamint FARKAS TAMÁS szerkesztésében a „Régi magyar családnevek névvégmutató szótára”.

b) Az első őszi választmányi ülésünket október 5-én tartottuk. Ennek főbb napirendi pontjai a tisztújításra, az emlékérmekre és a megemlékezésekre javaslatot tevő bizottságok kiküldése, a tagfelvétel, valamint a kiadványügyek voltak. A bizottságok megalakítása

¹ L. jelen számunk első tanulmányát.

után, a kiadványokra térve Farkas Tamás titkár számolt be arról, hogy megjelent a Magyar Nyelv második és harmadik füzeté, szerkesztés alatt van a Névtani Értesítő idei számának anyaga. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai sorozatban ismét megjelent egy régi magyar nyelvtan C. VLADÁR ZSUZSA fordításában: KÖVESDI PÁL „A magyar nyelv alapjai” című műve (MNYTK. 232.). Napvilágot láttak Szabó T. Attila Erdélyi Történeti Helynévgyűjtésének utolsó kötetei (10. A–C, 11.) HAJDÚ MIHÁLY szerkesztésében. A Régi Magyar Levéltár sorozatban (3. számként) TERBE ERIKA gondozásában adtuk ki Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin levelezését.

c) Az idei h a r m a d i k v á l a s z t m á n y i ü l é s ü n k, amelyet december 7-én tartottunk, hagyományosan a közgyűlés előkészítésének jegyében zajlott. A közgyűlés helyszínéről, az elhangzó előadás címéről elnökünk tájékoztatta a megjelenteket. A decemberi választmányi ülésünkön elfogadtuk az emlékérmek és emléklapok odaítélésére kiküldött bizottságok javaslatait. A kitüntetetteket elnökünk köszönti majd. A megemlékezési bizottság nevében Zsilinszky Éva elnök tett javaslatot a jövő évi köszöntendők és köszöntőik személyére.

Az újabb kiadványokról titkárunk számolt be. Megjelent társasági sorozatunknak, az MNYTK.-nak két új száma. A 2010. június 8-i szombathelyi névtani tanácskozás előadásai „A nyelvöldrajztól a névföldrajzig” címmel láttak napvilágot VÖRÖS FERENC szerkesztésében (MNYTK. 234.). VÖRÖS FERENC a szerzője a „Családnevek térképlapjainak nyelvöldrajzi vallomása” című kötetnek (MNYTK. 235.).

2. A tavaszi és őszi f e l o l v a s ó ü l é s e i n k száma Budapesten összesen 19 volt. Ez rekordnak számít a Társaság történetében. Tizenötöt a Magyar Nyelvi Szakosztály rendezett, négyet az Általános Nyelvészeti Szakosztály, ebből egyet a Finnugor Szakosztállal közösen. Az előadók időrendben a következők voltak: Zsilák Mária, Kugler Nóra, Benczes Réka, Tolcsvai Nagy Gábor, Ponomarjova Larisa, Horváth Viktória, Holler László, Haader Lea, Laczkó Tibor, Juhász Dezső, Veszelszki Ágnes, Siptár Péter, Terbe Erika, Gerstner Károly, Fazakas Emese, Pethő József, Maleczki Márta, Tóth Zsuzsanna, Laczkó Krisztina.

Tavaszi és őszi szakmai programunkat színesítette egy-egy k e r e k a s z t a l b e s z é l g e t é s i s. Április 13-án a téma a magyar nyelvtörténetírás helyzete, november 23-án a finnugor nyelvek kutatásának aktuális kérdései voltak. Az első kerekasztalt a Magyar Nyelvi, a másodikat a Finnugor Szakosztály rendezte.

Az idei felolvasó üléseken köszöntöttük a hetvenéves Pusztai Ferencet és Szabó Józsefet (az utóbbit Szegeden és Budapesten is), valamint a kilencvenéves Elekfi Lászlót. Jó egészséget és további munkakedvet kívánunk minden jubiláló tagtársunknak!

3. V i d é k i c s o p o r t j a i n k t ó l változó terjedelmű és változatos tartalmú jelentéseket kaptam felolvasó ülésekről, tanácskozásokról, ünnepi rendezvényekről stb. A debreceni csoport a tavaszi és őszi félévben öt-öt előadást tartott. Az előadók időrendben: Vesa Jarva, Keresztes László és Maticsák Sándor, Reszegi Katalin, Bodáné Porkoláb Judit és Boda István, Hoffmann István, Keresztes László és Kiss Antal közösen, majd Kornyi Szoboszlay Ágnes, Kovács Béla Lóránt, Kecskés Judit, illetve P. Lakatos Ilona, T. Károlyi Margit, Iglai Edit közösen.

A Társaság szegedi csoportja három ünnepi rendezvényt szervezett a Szegedi Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékével, illetve Tanárképző Főiskolai Karával együtt. Az ülések közül kettő a hetvenéves jubileumukat ünneplő tagtársainkat, Szabó Józsefet és Korcsmáros Valériát köszöntötte. Szabó József tiszteletére emlékkönyv is megjelent, amelyet

Németh Miklós és Sinkovics Balázs szerkesztett. A Korcsmáros Valériát köszöntő írások a Nyelvtudomány című folyóirat következő számában látnak majd napvilágot. A közelmúltban ünnepelte a szegedi polgári iskolai tanárképzés nyolcvanadik évfordulóját a Juhász Gyula Tanárképző Kar. Ennek az ünneppsorozatnak egyik szekciójában a neves József Attila-kutatóra, Török Gáborra emlékeztek. A megemlékező előadások anyaga, baráti megemlékezések és válogatott dokumentumok kötetbe szerkesztése megtörtént, az „Egy autonóm ember tiszteletére” című kötet 2011 márciusában jelenik meg.

Az egri Eszterházy Károly Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszéke, valamint a Társaság Heves megyei csoportja november 17-én „Kutatási eredmények és nyelvészeti tananyag a tanárképzés szolgálatában” címmel konferenciát rendezett a magyar tudomány ünnepe alkalmából. A konferencián a következő kollégák tartottak előadást: Budai László, Balásné Szalai Edit, Bíró Ferenc, Lőrincz Julianna, Eöry Vilma, Kalcsó Gyula, Bozsik Gabriella, Zimányi Árpád.

A szombathelyi csoport két előadást és egy konferenciát szervezett a Nyugat-magyarországi Egyetemmel, valamint a VEAB Magyar Nyelvtudományi és Uralisztikai Munkabizottságával és a Szombathelyi Tudományos Társasággal közösen. Az előadók Pustay János és Vörös Ferenc voltak. A júniusi névtani tanácskozás, melynek szervezője ugyancsak Vörös Ferenc volt, a személynevek nyelvföldrajzi kérdéseit állította a középpontba. A résztvevők a következő tagtársak voltak: Vörös Ferenc, Juhász Dezső, Pustai Ferenc, Zelliger Erzsébet, Korompay Klára, Farkas Tamás, Fábian Zsuzsanna, Gerstner Károly, Vörös Ottó, Fülöp László és Ördög Ferenc. Kéziratot küldtek még Mizser Lajos és Farkas Ferenc. Ahogy említettem, a konferencia előadásai már meg is jelentek a Társaság sorozatában.

A Társaság nyíregyházi csoportja a Nyíregyházi Főiskola Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetével karöltve november 9-én szintén konferenciát szervezett a magyar tudomány napja alkalmából. A rendezvényen a következő tagtársaink tartottak előadást: P. Lakatos Ilona, T. Károlyi Margit, Iglai Edit, P. Csige Katalin, Mínya Károly, Pethő József, Szabó G. Ferenc, P. Bényei Ágnes, Sebestyén Zolt, Szopos András.

A speciális névtani találkozókat közé sorolhatjuk a május 27–29-én immár hatodik alkalommal megtartott helynévtörténeti szemináriumot is, amelyet a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke, illetőleg a Társaság debreceni csoportja szokott megszervezni. A helyszín az Egyetem síkfőkúti alkotóháza volt. Az előadásokat a hagyományoknak megfelelően a Helynévtörténeti tanulmányok soron következő kötete tartalmazza majd.

4. S a j á t k i a d v á n y a i n k között első helyen szoktunk szólni a Társaság folyóiratáról, a Magyar Nyelvről. A lap a szűkös pályázati lehetőségek és korlátozott mértékű akadémiai támogatás mellett változatlan terjedelemben, időben jelenik meg. A decemberi szám korrektúramunkálatai most zajlanak. Bízunk abban, hogy a hagyományos papírkiadás mellett az internetes megjelenés egyre szélesebb olvasókör számára teszi hozzáférhetővé a folyóiratot. Terveink szerint a Magyar Nyelv teljes anyaga hamarosan elektronikusan is elérhető lesz az Arcanum Kiadó jóvoltából.

A Névtani Értesítő a 32. számát készül megjelentetni, az Anyanyelv-pedagógia internetes folyóirat a harmadik évfolyamába lépett, megjelenése folyamatos. Mindkét kiadvány a súlyosbodó pénzügyi feltételek ellenére változatos tartalommal, magas színvonalon képviseli a szakterületét.

A nehéz anyagi helyzet, a gazdasági válság a könyvkiadásunkra is komoly terheket ró. Már évtizedek óta csak olyan kiadványok megjelentetését vállaljuk, amelyeknek a nyomdaköltségét a szerkesztő már valahonnan – főleg pályázati keretből – előteremtette. Így jelenhetett meg az idén az MNyTK. sorozat említett három kötete is. – A kiadványok kapcsán említtem meg, hogy Társaságunk könyvadományokkal szokta támogatni a határon túli hungarológiai műhelyeket és kutatókat, valamint néhány egyetem és intézmény nyelvészeti könyvtárát. Örömmel járulunk hozzá könyv- és folyóirat-adományokkal az anyanyelvi versenyek díjazásához is (pl. helyesírási vagy szónokverseny).

5. Mind a pályázatok lebonyolításában, mind pedig a Társaság pénzügyi és adminisztrációs ügyeinek vitelében nélkülözhetetlen szerepet játszik Bakonyiné Tóth Gabriella szervezőtitkárunk, akinek a nehéz anyagi és pályázati feltételek közepette is helyt kell állnia. Köszönjük odaadó munkáját.

6. Néhány szó a t a g f e l v é t e l r ől. Tavaszi és őszi választmányi ülésünkön 11 új tagot vettünk fel. Ez kevesebb, mint a tavalyi szám, ezért minden tagtársamat arra kérem, hogy buzdítsa a fiatalokat, egyetemi hallgatókat, doktoranduszokat, illetve a tanárképzőket vagy könyvtárosokat, akik szívügyüknek tekintik a magyar nyelv sorsát, hogy jelentkezzenek Társaságunk soraiba.

Elhunyt tagtársaink közül név szerint is megemlítem Gergely Jánost, valamint a Mokány házaspárt: Mokány Sándort és Mokányné Nagy Katalint, a magyar dialektológia és szótörténet kiváló művelőit. Emléküket tisztelettel és kegyelettel megőrizzük².

7. Ez alkalommal is szeretném felhívni a figyelmet társasági honlapunkra (www.mnyt.hu), ahol igyekszünk mindig friss információkkal szolgálni. Működik a honlapja folyóiratainknak és tagozatainknak is. – Hadd osszak meg e helyütt a tagsággal két jó hírt: Nyomárkay István professzor úr, Társaságunk egyik alelnöke megkapta a Horvát Tudományos Akadémia magas kitüntetését, a Vatroslav Jagić-érmet; Ördög Ferenc választmányi tagunk pedig Zala megye kutatói Prima-díját. Mindkettőjüknek szívből gratulálunk!

Beszámolóm végén kívánok minden tagtársunknak kellemes ünnepeket, azt követően pedig jó munkát, sok sikert és örömeiben gazdag új esztendőt! Kérem jelentésem elfogadását.

3. A közgyűlés a főtitkári jelentést elfogadta. Ezután A. Molnár Ferenc ismertette a számvizsgáló bizottság jelentését. A bizottság ellenőrizte a Társaság iratait, és azokat rendben találta. A közgyűlés a jelentést egyhangúlag elfogadta. Ezután Balogh Lajos olvasta fel a pénztárosi jelentést. A Társaság 2010. évi pénzforgalma a következőképpen alakult:

Bevételek:	3.112.725 Ft
2009. évi maradvány:	9.650 Ft
MTA-támogatás:	906.000 Ft
SZJA 1% felajánlásából:	319.475 Ft
Tagdíj:	620.000 Ft

² A közgyűlés megtartása után, de még december hónapban kaptuk a szomorú hírt, hogy Kovács Lászlóné Vermes Stefánia Kazinczy-díjas nyugalmazott középiskolai tanár életének 90. évében elhunyt.

Pártolói tagdíj	70.000 Ft
Kiadvány-értékesítés:	187.600 Ft
Egyéb (pályázatok stb.):	1.000.000 Ft

Kiadások: 3.109.480 Ft (előlegezés nélkül)

Személyi kiadások:	1.402.000 Ft	
Főfoglalkozású bére (br. 70 E Ft):		840.000 Ft
Szerkesztői, egyéb díjak:		562.000 Ft
Kifizetéseket terhelő járulékok:	364.520 Ft	
Készletbeszerzés:	142.750 Ft	
Egyéb dologi kiadás:	1.200.210 Ft	
Bérleti díj:		555.000 Ft
Postaköltség:		125.450 Ft
Banki költség:		352.460 Ft
Egyéb (tárhelyköltség, javítás)		167.300 Ft

A Társaság nem kis nehézségek árán egyensúlyban tudta tartani a 2010-es költségvetését, miközben az akadémiai támogatás változatlan maradt, a tagdíjbevétel szerény mértékben nőtt. Ugyanakkor a szervezőtitkárunk bére változatlan maradt. Továbbra is nagy terhelő a Társaságra egy még lezáratlan OTKA-pályázat előfinanszírozása, illetőleg van olyan lezárt pályázat, amelynek a megelőlegzett költségeit csak a jövőben kapjuk vissza. – Itt teszünk említést egy új kezdeményezésről: 2010-ben vezettük be a pártolói tagdíj fizetésének lehetőségét azok számára, akik az alaptagdíjnál többel szeretnék támogatni Társaságunkat. (A pártolói tagdíj összege 10 ezer Ft vagy ennél nagyobb összeg.) Ezt a lehetőséget tovább szeretnénk népszerűsíteni, mert egyelőre csak kevesen választották az alternatív tagdíjfizetési formát (70 ezer Ft folyt be ilyen forrásból). Szeretnénk megköszönni minden nagyvonalú adakozó tagtársunknak a pártolói tagdíjat!

4. A pénz tárosi jelentést a közgyűlés egyhangúlag elfogadta. Ezt követően Balogh Lajos felolvasta a Társaság 2011-re szóló pénzügyi tervét. A Társaság visszafogottabb kiadást tervez 2011-re, ennek oka az anyagi források beszűkülése. A pénzügyi tervet a közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

5. Szathmári István alelnök megköszönte a beszámolókat, és felkérte Kiss Jenő elnököt a Társaság díjainak átadására.

Kiss Jenő elmondta, hogy idén a Társaság négy emlékérmét ítél oda a kiküldött bizottságok javaslata alapján. Ezeket méltató szavak kíséretében adta át a kitüntetetteknek: a Révai-emlékérmét Hajdú Mihály, a Bárczi-emlékérmét Haader Lea, a Gombocz-emlékérmét Bárányiné Komári Erzsébet, a Csűry-emlékérmét Hosszú Ferenc vehette át. A Társaság elnöke gratulált a díjazottaknak és további sikeres tudományos munkát kívánt.

6. Az utolsó napirendi pont a tisztújítás volt. Kiss Jenő elnök bejelentette, hogy a tisztújítás előkészítésére a Társaság bizottságot hívott össze, ennek elnöke Szathmári István

lett. Kiss Jenő a tisztikar mandátumának lejárását bejelentve felkérte Szathmári Istvánt, hogy vezényelje le a tisztújítást.

Szathmári István bizottsági elnök bemutatta a jelölő bizottságot: tagok: Bárdosi Vilmos, Haader Lea, Zelliger Erzsébet, Kugler Nóra. Elmondta, hogy az elmúlt öt évben a szakosztályok, vidéki csoportok megfelelően látták el a feladatukat, ezért a bizottság csak kevés módosítást javasol. Szombathelyen Szabó Géza elnök helyett Molnár Zoltánt javasolja a bizottság elnöknek, a titkár teendőjét Hajba Renáta látná el. A szakosztályok élén változás, hogy az Idegen Nyelvi Szakosztály korábbi titkára, Fábián Zsuzsa lemond erről a poszt-ról, helyette Dudás Mária vállalja ezt a feladatot. A választmány elhalálozások miatt három fővel csökkent, de a bizottság – a választmány egyetértésével – azt javasolja, hogy ezt a három helyet ne töltsék be új tagokkal, mivel a választmány így is elég nagy létszámú. A szavazásra kiosztott lapokon ezek a változtatási javaslatok is megtalálhatók.

Szathmári István szavazatszedő bizottságot jelölt ki: elnöke Siptár Péter, tagjai Bakonyiné Tóth Gabriella, Bárány M. János és Schultz Judit. A bizottság összesítette, majd Siptár Péter bizottsági elnök ismertette az eredményeket. A teljes listára (minden jelöltre) igennel szavazott 48 fő, 2 szavazólapon egy-egy név ki volt húzva, így a szavazás eredményes volt, és minden jelölt a tisztségébe léphet.

7. Szathmári István alelnök gratulált a régi-új vezetőségnek, megköszönte az elmúlt öt év munkáját, és kellemes ünnepeket kívánva berekesztette a közgyűlést.

Összeállította: JUHÁSZ DEZSŐ